

УДК 159.922

МОСКАЛЕЦЬ А. П.,

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

ТУРЯК Х. Д.,

курсант 2 курсу факультету економіко-правової безпеки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Поливанюк В. Д.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-3295-4434>

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

У роботі розглядаються питання психологічної підготовки поліцейських та необхідність нормативного закріплення комплексної психологічної підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції України.

Ключові слова: психологічна підготовка, Національна поліція України, екстремальні умови, професійна діяльність.

Дана тематика є надзвичайно актуальною в наш час, і обумовлюється вона тим, що психологічна підготовка поліцейських займає особливу роль при первинній підготовці майбутніх кадрів і їх подальшій службі. Поліцейський повинен бути міцним не лише фізично, але і морально та психологічно. Саме психологічний настрій на певну практичну ситуацію, яка складається у процесі виконання службових обов'язків відіграє ключову роль, а саме, при виборі варіантів подальших дій в екстремній ситуації, або під тиском правопорушників.

У всіх поліцейських формуваннях претенденти на проходження служби в поліції проходять обстеження психолога. Головним інструментом даного обстеження є співбесіда, суб'єктивні опитування та об'єктивне тестування, ділова та рольові ігри, поліграфне опитування. Співбесіда з кандидатом проводиться зазвичай чиновником кадрового апарату чи особисто начальником відділу поліції. У випадку, якщо за результатами співбесіди та тестування кандидат підходить за всіма критеріями, начальник видає наказ про зарахування до відділу поліції, що, зазвичай, означає направлення на навчання і подальше проходження служби. Нерідко прийому на роботу передують конкурс, першу стадію якого становить усна співбесіда, друга складається з усних і письмових тестів; за результатами конкурсу складається список кандидатів. Відібрані кандидати зараховуються на службу до поліції з проходженням випробувального терміну. У США він не перевищує одного року, у Великобританії – двох [1, с. 112].

Поліцейські Національної поліції України здійснюють професійну діяльність у складних (іноді – екстремальних) умовах. Узагальнення характеристик сучасної поліцейської діяльності, здійснене багатьма науковцями, та власні дослідження уможливили відокремлення основних її психологічних характеристик, які вирізняють її серед інших видів професійної діяльності. До них належать: спрямованість на забезпечення законності та дотримання прав людини, необхідність швидко приймати рішення і висока відповідальність за них, забезпечення сервісної функції для населення, владні повноваження, емоційна насиченість і напруженість, психо - фізичні навантаження, наявність організаційних і екстремальних чинників, специфічність об'єктів професійної управлінської діяльності, толерантність до невизначених ситуацій; лідерство і командна робота, врахування гендерних особливостей, гуманістична і творча спрямованість тощо. Очевидно, що виконання

поліцейським службових обов'язків потребує правових і психолого-педагогічних знань, багатьох спеціальних умінь, а також низки професійно важливих індивідуально-психологічних якостей (психофізіологічних, інтелектуальних, мотиваційних, характерологічних, емоційно-вольових).

Для ефективної діяльності сучасні поліцейські мають пройти ретельний професійний психологічний відбір і наступну професійну підготовку, складовою якої є підготовка психологічна.

Психологічна підготовка поліцейського має на меті формування високого рівня психологічної готовності до професійної діяльності. Цей процес починається на етапі початкової професійної підготовки і триває впродовж усієї професійної діяльності. Програми психологічної підготовки поліцейських розробляються науковцями системи МВС, безпосередню психологічну підготовку здійснюють практичні психологи підрозділів поліції та їх керівники під час психологічного супроводу навчання та професійної діяльності поліцейських [2, с. 27].

Наразі в Україні відсутня нормативно-правова база проведення психологічної підготовки поліцейських. Тому розробка низки нормативно-правових актів, тобто актів, які містять правові норми (правила поведінки), розраховані на визначене коло осіб, підприємств, установ, організацій системи МВС, і якими були б урегульовані питання, пов'язані з організацією і проведенням такої психологічної підготовки, є надзвичайно актуальною. Як відомо, до нормативно-правових актів належать: а) положення – акт, що встановлює структуру і функцію певного органу або визначає порядок певної діяльності; б) інструкція (настанова) – акт, що встановлює порядок застосування актів законодавства, а також порядок здійснення будь-якої діяльності; в) правила – вид правових норм, що регламентують діяльність галузі виробництва, чи окремий вид діяльності; г) програма (концепція) – акт, що визначає пріоритетні напрями розвитку певного органу чи діяльності, однак може не містити чітко встановлених правових норм, адресного спрямування, не визначати рівні та об'єкти відповідальності. Зазвичай нормативно-правові акти затверджуються та впроваджуються розпорядчими документами (наказами, постановами, розпорядженнями, рішеннями) [3, с. 147].

З ціллю підвищити ефективність функціонування Національної поліції України вбачається доцільним насамперед розроблення комплексної програми щодо певної організації й проведення заходів задля вдосконалення загального, включаючи психологічного, стану поліцейських Національної поліції України, яка буде затверджена та впроваджена відповідним наказом НПУ чи МВС України. Даною програмою мають визначитися головні шляхи психологічної підготовки правоохоронців, її головні завдання, стадії, форми, етапи, методика та основні засоби; визначити суб'єктів психологічної підготовки, її терміни тощо.

Професійна діяльність органів Національної поліції України є одним з найскладніших різновидів професійної діяльності. Даний вид діяльності тягне за собою значні психофізіологічні та фізичні навантаження на працівників правоохоронної сфери. Також існує багато небезпечних чинників для їх життя та здоров'я, що характеризуються необхідністю протидіяти негативно налаштованому оточенню, використовувати заходи фізичного впливу, вогнепальну зброю, спеціальні засоби тощо. Пріоритетним напрямом підвищення ефективності функціонування підрозділів Національної поліції є забезпечення психологічної підготовки поліцейських до умов професійної діяльності. Результатом такої підготовки має бути високий рівень мотивації професійної діяльності поліцейських, розвиток комунікативного потенціалу і навичок емоційної саморегуляції, формування здатності успішно протидіяти стресовим чинникам, конфліктам та іншим деструктивним факторам тощо.

На даний час у нашій державі є відсутньою нормативна та правова база щодо процедури проведення психологічного тренування та підготовки як майбутніх, так і діючих поліцейських. В даному випадку вважаємо доцільним розробити та прийняти цілу низку нормативно-правових актів, які би повністю врегулювали проблематику щодо організації та проведення психологічного тренування правоохоронцями.

Список бібліографічних посилань

1. Чарльз М. Т. Современное состояние и перспективы профессиональной подготовки сотрудников полиции (милиции) США и России. СПб. : Алетейя, 2000. 268 с.
2. Бобкова И. Е. Психологическое сопровождение профессионального развития руководителей структурных подразделений территориальных органов внутренних дел на начальном этапе управленческой карьеры. *Психопедагогика в правоохранительных органах*. 2014. № 2 (57). С. 27–30.
3. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 288 с.

Отримано 20.04.2020

УДК 378.147/355.23

НАТОЧІЙ А. Д.,

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-4227-5251>

ОСОБЛИВОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглядаються особливості вогневої підготовки, яка є частиною професійної підготовки сучасних поліцейських та необхідність удосконалення методик викладання вогневої підготовки.

Ключові слова: вогнева підготовка, професійна підготовка, професійна майстерність, професійне навчання, поліцейський, вміння, навички.

Діяльність працівника поліції вимагає від нього високої професійної майстерності, яка повинна відповідати даній присязі, морально-етичних якостей і суворого дотримання правових норм, які не суперечать принципам правової держави.

Професійна майстерність - результат тих знань і умінь, які співробітник отримав під час первинного професійного навчання, значного і змістовного досвіду практичної роботи, а також гарного фізичного і психологічного стану співробітника на момент виконання завдання. Надалі професійна майстерність відточується і вдосконалюється в результаті професійного навчання, в процесі безперервної службової підготовки.

Повсякденна службова діяльність пред'являє високі вимоги до нервової системи співробітника поліції, і слід відмітити що на даний момент більшості співробітників притаманний пригнічений стан. Це результат затяжної всебічної кризи в країні та неналежного матеріально-технічного забезпечення як самої службової діяльності так і соціально-матеріального забезпечення самого працівника поліції.

Невизначеність у завтрашньому дні, посттравматичні стани співробітників, які брали участь в АТО та інші супутні подразники знижують морально-психологічний стан. Ефективне володіння бойовою зброєю вимагає від працівників дуже високої і тонкої координації дій з великими психічними навантаженнями. Тому роль і значення центральної нервової системи в даному виді діяльності надзвичайно зростає, і психологічна сторона готовності співробітника є основою в побудові всіх навчально-тренувальних занять з вогневої підготовки. Ефективна підготовка патрульних поліцейських особливо важлива при поводженні з вогнепальною зброєю під час виконання поставлених завдань, впевнені і чіткі дії яких не повинні викликати сумніви в їх законності і правильності. Щоб вийти на якісний новий рівень роботи, необхідно підвищення професійної підготовки, а також її складової частини - вогневої підготовки.

Для співробітників поліції її ефективність дуже багато значить для забезпечення публічної безпеки громадян. Гарантом життя і здоров'я поліцейського при вогневому контакті зі злочинцем є швидкість і вміння при поводженні зі зброєю. З цього випливає, що особливостями, які необхідно враховувати при підготовці співробітників поліції, є: - стрільба на випередження,